

ΕΛΕΤΑΕΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Προς:

1. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Κώστα Σκρέκα
Μεσογείων 119, Αθήνα 10192
secmin@ypen.gr
2. Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας κ. Γιώργο Αμυρά
Μεσογείων 119, Αθήνα 10192
secdepmin.envr@ypen.gr

Κοινοποίηση:

1. Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων κ. Πέτρο Βαρελίδη
grggper@ypen.gr
2. Γενική Γραμματέα Ενέργειας & Ορυκτών Πρώτων Υλών κ. Αλεξάνδρα Σδούκου
ggenergy@ypen.gr

ΑΠ. ΕΛΕΤΑΕΝ: 2022/277 - ΟΡΘΟ

Αθήνα, 14 Φεβρουαρίου 2022

Θέμα: Διαβούλευση για τις τρεις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ,

Αξιότιμε Κύριε Υφυπουργέ,

Με την παρούσα επιστολή καταθέτουμε αναλυτικά υπομνήματα στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων για τις τρεις πρώτες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες που αφορούν περιοχές της Κρήτης (ΠΕ Ρεθύμνου-μέρους, Ηρακλείου και Λασιθίου), της Θράκης (ΠΕ Έβρου και Ροδόπης-μέρους) και της νότιας Πελοποννήσου (ΠΕ Λακωνίας-μέρους και Μεσσηνίας).

Όπως θα διαπιστώσετε από τα συνημμένα υπομνήματά μας, εκφράζουμε έντονες επιφυλάξεις για τη νομική και ουσιαστική επάρκεια των τριών ΕΠΜ.

Περαιτέρω, **τα μέτρα και οι οριζόντιοι περιορισμοί που προτείνουν οι ΕΠΜ ενάντια στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας καθιστούν απαγορευτική την επίτευξη των στόχων της κλιματικής και ενεργειακής πολιτικής.** Οι τρεις ΕΠΜ δεν έχουν λάβει υπόψη τη νέα

ΕΛΕΤΑΕΝ

Κώστα Βάρναλη 52 & Επιδάουρου, Χαλάνδρι 15233 (Πολύδροσο), τηλ. 2108081755, fax. 2106816837
e-mail info@eletaen.gr web www.eletaen.gr

FOLLOW US

ευρωπαϊκή νομοθεσία Fit-for-55 για τους αυξημένους στόχους Α.Π.Ε. ούτε την κρίσιμη απειλή της κλιματικής αλλαγής.

Οι ακραίες απαγορεύσεις που προτείνουν οι ΕΠΜ, πιθανώς να οφείλονται στην εντελώς λανθασμένη εντύπωση ότι ακόμα και αν η αιολική ενέργεια αποκλειστεί a-priori από τις περιοχές Natura (και σε ορισμένες περιπτώσεις και από τις περιφερειακές τους ζώνες), και πάλι η Ελλάδα μπορεί να επιτύχει με οικονομικά φθινό τρόπο τους ενεργειακούς στόχους της. Αυτό όμως δεν είναι σωστό αφού αγνοεί την κατανομή του αιολικού δυναμικού στη χώρα και τα προβλήματα και εμπόδια στην αδειοδότηση των επενδύσεων Α.Π.Ε. και τις πολλές απαγορεύσεις που υπάρχουν για αυτές και εκτός των περιοχών Natura¹.

Πέραν των ανωτέρω, τα αρνητικά αυτά αποτελέσματα στα οποία καταλήγουν οι ΕΠΜ οφείλονται σε βασικές ελλείψεις και προβλήματα, τα οποία αναλύουμε στα υπομνήματά μας:

- 1) Οι τρεις ΕΠΜ δεν υιοθετούν ενιαία προτυποποίηση στο περιεχόμενο και τη μεθοδολογία αφού η κάθε μία ακολουθεί διαφορετική μεθοδολογική ανάλυση και σύνθεση στοιχείων και δεδομένων πεδίου, διαφορετικό επίπεδο και πληρότητα τεκμηρίωσης συμπερασμάτων, γεγονός που τελικά καταλήγει σε σημαντικά διαφορετικές προσεγγίσεις.
- 2) Εκεί που δυστυχώς σχεδόν συμπίπτουν οι τρεις ΕΠΜ είναι στο ότι ακολουθούν μια μονοδιάστατη προσέγγιση αγνοώντας επί της ουσίας τους πυλώνες «Ανάπτυξη» και «Κοινωνία» ως συστατικά περιεχόμενα της Βιώσιμης Ανάπτυξης. Ακόμα όμως και τον πυλώνα «Περιβάλλον», τον αντιμετωπίζουν αναποτελεσματικά αφού **αγνοούν πλήρως ή υποτιμούν σημαντικά την απειλή της Κλιματικής Αλλαγής που έχει πλέον εξελιχθεί σε Κλιματική Κρίση.**
- 3) Εξαιτίας της μονοδιάστατης προσέγγισης, **οι ΕΠΜ δεν περιέχουν καμία στάθμιση -ή όπου γίνεται αναφορά σε στάθμιση, αυτή είναι απολύτως ελλιπής.** Οι τρεις ΕΠΜ πρέπει να διορθωθούν σημαντικότερα ως προς αυτό το σημείο με αναλυτικότερη και στοχευμένη τεκμηρίωση με βάση πραγματικά δεδομένα, η δε τεκμηρίωση αυτή **πρέπει απαραίτητα να περιλαμβάνει Εκτίμηση και Στάθμιση Επιπτώσεων (Impact Assessment) των προτεινόμενων μέτρων στο κλίμα, την ανάπτυξη, το κόστος της ενέργειας και την κοινωνία.**
- 4) Οι υπό διαβούλευση ΕΠΜ δεν έχουν ασχοληθεί καθόλου με το διαθέσιμο προς αξιοποίηση δυναμικό Α.Π.Ε. στις περιοχές μελέτης, παραβιάζοντας ευθέως το άρθρο 9, παρ. 2 του ν. 3851/2010 όπως ισχύει.
- 5) Σε καμία από τις τρεις ΕΠΜ δεν υπάρχει επαρκής αναφορά και συγκροτημένη εφαρμογή των διατάξεων του ισχύοντος Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου

¹ Το ποσοστό επιτυχούς κατάληξης μιας προσπάθειας ανάπτυξης ενός αιολικού πάρκου είναι εξαιρετικά χαμηλό. Με βάση τα συγκεντρωτικά απολογιστικά στοιχεία που έως το 2017 δημοσιοποιούσε το ΥΠΕΝ, υπολογίστηκε σε 3,14%. Έκτοτε έχουν μεσολαβήσει νομοθετικές αλλαγές που μάλλον έχουν οδηγήσει στην περαιτέρω μείωσή του. Η ΡΑΕ πάντως στη Έκθεση Πεπραγμένων 2020 εκτιμά ότι το ποσοστό όλων των υπό ανάπτυξη Α.Π.Ε. που τελικά θα υλοποιηθούν δεν ξεπερνά το 10%-20%, ποσοστό επίσης πολύ χαμηλό αλλά υπερβολικά αισιόδοξο.

Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε., ούτε καν για τα θέματα αποστάσεων από ζώνες ασυμβατότητας, από σημεία ή περιοχές ενδιαφέροντος κλπ.

- 6) Συναφής με την έλλειψη της στάθμισης είναι και η έλλειψη ή η ελλιπής τεκμηρίωση εναλλακτικών λύσεων.
- 7) Στη στάθμιση που οφείλεται να γίνει, πρέπει **να αξιοποιηθεί το μεγάλο πλήθος πρωτογενών δεδομένων που συλλέγονται και υποβάλλονται στο ΥΠΕΝ**, είτε στο πλαίσιο εκπόνησης των ΜΠΕ, είτε εργασιών πεδίου (monitoring) με καταγεγραμμένα στοιχεία από προγράμματα παρακολούθησης πριν και κατά τη διάρκεια της κατασκευής και σε ήδη εν λειτουργία έργα. Πρόκειται για μια ανάγκη που επαναλαμβάνουμε συνεχώς εδώ και πολλά έτη. Η αναγκαιότητα αυτή αποδεικνύεται από την σημαντική έλλειψη πραγματικών δεδομένων που χαρακτηρίζει τις ΕΠΜ, και η οποία βεβαίως θέτει σε αμφισβήτηση τη νομική τους επάρκεια.
- 8) Οι ΕΠΜ **δεν έχουν λάβει υπόψη την τεχνολογική πρόοδο** που εξελίσσεται ραγδαία. Οι επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα από τα υφιστάμενα και εν λειτουργία αιολικά πάρκα μειώνεται, μέσω της εγκατάστασης συστημάτων αποφυγής προσκρούσεων που έχουν εξελιχθεί και συνεχώς εξελίσσονται.
- 9) Όλα τα ανωτέρω (έλλειψη στάθμισης, αγνόηση ή υποβάθμιση κλιματικής αλλαγής, απουσία εναλλακτικών, απουσία εκτίμησης επιπτώσεων, αγνόηση δεδομένων, αγνόηση τεχνολογικών εξελίξεων αναφορικά με τα εργαλεία μετριάσμου των επιπτώσεων) **οδήγησαν τις ΕΠΜ να προτείνουν υπερβολικούς και αμφιβόλου νομιμότητας αποκλεισμούς ενάντια στην αιολική ενέργεια**. Για παράδειγμα:
 - Στην ΕΠΜ της Θράκης η αιολική ενέργεια αποκλείεται ακόμα και από την Περιφερειακή Ζώνη και στις ελάχιστες περιοχές (περί το 10%) που θεωρητικά επιτρέπεται, αυτό γίνεται² μόνο μετά την εκπόνηση μιας νέας μελέτης για την εκτίμηση της Φέρουσας Ικανότητας όλων των Α.Π.Ε. και σύμφωνη γνώμη του ΟΦΥΠΕΚΑ επί της ΕΟΑ. Οι περιοχές αυτές (όπου θεωρητικά επιτρέπεται η αιολική ενέργεια) είναι εντελώς περιορισμένες και δεν είναι κατανοητό γιατί σε πολλές γειτονικές τους ράχες με ίδια χαρακτηριστικά, η αιολική ενέργεια απαγορεύεται τελείως.
 - Στις ΕΠΜ της νότιας Πελοποννήσου και της Κρήτης η αιολική ενέργεια επίσης αποκλείεται από τις περισσότερες περιοχές, ενώ ακόμα και στις περισσότερες από αυτές όπου κατά τις ΕΠΜ θα μπορούσε να είναι αποδεκτή, επιτρέπονται μόνο τα έργα που διαθέτουν ΑΕΠΟ δηλαδή μετά την έκδοση του ΠΔ, η αιολική ενέργεια αποκλείεται.
 - Περιλαμβάνονται εντελώς ανεδαφικές προτάσεις όπως αυτή για την μετεγκατάσταση νόμιμων εν λειτουργία αιολικών πάρκων ή τη μη ανανέωση της ΑΕΠΟ τους. Αυτές οι προτάσεις καταγράφονται ρητά στην ΕΠΜ της Θράκης, αλλά κατ' ερμηνεία θα μπορούσαν να ισχύσουν και στις δύο άλλες ΕΠΜ.

² Επικουρικά σημειώνεται ότι η απαίτηση για σύμφωνη γνώμη του ΟΦΥΠΕΚ δεν είναι σύννομη αφού προσκρούει στην παρ. 5.ιστ του άρ. 27 του ν. 4685/2020

- Απαγορεύονται τα έργα διασύνδεσης ή και αποθήκευσης σε ορισμένες ζώνες όπου, θεωρητικά, επιτρέπονται κατ' αρχήν οι Α.Π.Ε. Αυτό τα παράδοξο εμφανίζεται στην ΕΠΜ Κρήτης (με την επιφύλαξη να πρόκειται για κακή διατύπωση, που οδηγεί σε αυτήν την παρανόηση).

Η επιλογή για οριζόντιο αποκλεισμό της αιολικής ενέργειας από όλες σχεδόν τις περιοχές μελέτης δεν είναι μια επιστημονική επιλογή. Για αυτό οι ΕΠΜ δεν αισθάνονται την ανάγκη να την τεκμηριώσουν ή να εξετάσουν άλλα αντισταθμιστικά και λιγότερα επαχθή μέτρα πριν καταλήξουν στην λύση των αποκλεισμών και της υποχρέωσης μετεγκατάστασης.

10) Στις υπό διαβούλευση ΕΠΜ υπάρχει σύγχυση και ασυνέπεια ως προς τις **μεταβατικές ρυθμίσεις** που προτείνονται ρητά (όπου προτείνονται) ή που υπονοούνται. Καταγράφουμε ορισμένες αρχές που, κατά την γνώμη μας, είναι αυτονόητες για κάθε ευνομούμενο κράτος, τις οποίες τεκμηριώνουμε πιο αναλυτικά στα υπομνήματά μας:

- Οι μεταβατικές ρυθμίσεις που θα προβλεφθούν για κάθε περιοχή πρέπει να είναι συνεπείς μεταξύ τους και να μην διαφέρουν αναλόγως με το ποιος μελετητής εκπόνησε ποια ΕΠΜ.
- Οι ΑΕΠΟ συνιστούν νόμιμες διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί μετά από εξαιρετικά μακρά διαδικασία, εξονυχιστική εξέταση από τις αρμόδιες υπηρεσίες και διαβούλευση. Πολλές από αυτές μάλιστα έχουν κριθεί από το ΣτΕ. Επομένως **οι υφιστάμενες ΑΕΠΟ δεν είναι δυνατό να καταργούνται μέσω των ΕΠΜ και των ΠΔ, Το ίδιο φυσικά ισχύει και για την ανανέωση και την τροποποίηση της ΑΕΠΟ, είτε αυτή αφορά την αλλαγή σχεδιασμού ενός υπό ανάπτυξη έργου είτε την ριζική ανακαίνιση (repowering) ενός αιολικού πάρκου που έχει ολοκληρώσει τη διάρκεια ζωής του.**
- Οι πλήρεις φάκελοι ΜΠΕ για έκδοση νέας ΑΕΠΟ που έχουν υποβληθεί στην αρμόδια υπηρεσία εμπρόθεσμα περιέχουν Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση που έχει εκπονηθεί από ειδικούς επιστήμονες για το συγκεκριμένο σχέδιο που προτείνεται να εγκατασταθεί στην συγκεκριμένη περιοχή. Στην συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, οι ΜΠΕ και οι ΕΟΑ αυτές περιέχουν πρωτογενή δεδομένα, εργασία, ανάλυση και τεκμηρίωση σε πολύ μεγαλύτερο βάθος από τις γενικές ΕΠΜ. Αυτό οπωσδήποτε ισχύει για τις ΕΠΜ που τέθηκαν σε διαβούλευση. Επομένως, **δεν είναι δυνατό οι πλήρεις αιτήσεις για ΑΕΠΟ να καταργούνται, επί της ουσίας, με μόνη επίκληση την έκδοση του ΠΔ στη βάση των ΕΠΜ αυτών**, αλλά πρέπει να εξετάζονται με βάση τις ισχύουσες κατά την υποβολή τους διατάξεις.

Εξαίρεση από τον κανόνα αυτό θα μπορούσε να συζητηθεί για τις περιοχές που χαρακτηρίζονται με το ΠΔ ως απόλυτης προστασίας της φύσης. Υπενθυμίζεται ότι ίδια ήταν και η λογική της μεταβατικής διάταξης που είχε εισάγει ο ν. 3937/2011 στις παρ. 6.β και 6.γ του άρ. 21.

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ, Αξιότιμε Κύριε Υφυπουργέ,

Διάγουμε μια περίοδο που οι ανανεώσιμες πηγές και ειδικά η αιολική ενέργεια δέχονται ανηλεή και άδικη επίθεση. Η ένταση των φωνών είναι αντιστρόφως ανάλογη της αποδοχής που απολαμβάνουν οι Α.Π.Ε. σε εθνικό επίπεδο, όπως αυτή καταγράφεται σε διαδοχικές μετρήσεις. Βεβαίως, η ένταση δεν δικαιολογείται από το πραγματικό εύρος των επιπτώσεων των αιολικών πάρκων. Η σύγχυση αυτή έχει παρεισφρήσει στο δημόσιο λόγο και σε επιστημονικοφανείς -πλην όμως λανθασμένες- προσεγγίσεις, από τις οποίες ίσως παρασύρθηκαν και οι τρεις ΕΠΜ.

Εκφράζουμε την ανησυχία ότι η μονομερής προσέγγιση των ΕΠΜ και η επιβολή ακραίων οριζόντιων περιορισμών, θα τροφοδοτήσουν το συντηρητισμό και την τεχνοφοβία ενάντια σε κάθε τι, είτε αιολικά, είτε φωτοβολταϊκά, είτε άλλες Α.Π.Ε. διότι θα παρερμηνευθεί ότι η ίδια η Πολιτεία εκπέμπει το εντελώς λανθασμένο μήνυμα ενάντια στις επενδύσεις αυτές και στην ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και μείωσης του ενεργειακού κόστους.

Περαιτέρω, η μονομερής προσέγγιση των ΕΠΜ λειτουργεί ενάντια στην ανάγκη αποτελεσματικής προστασίας της βιοποικιλότητας:

- (ι) η βιοποικιλότητα δεν μπορεί να προστατευθεί χωρίς αναστροφή της κλιματικής κρίσης και επομένως η υποβάθμιση (έως αποκλεισμού) της αιολικής ενέργειας ως μέρος της λύσης για την αντιμετώπισή της, στρέφεται ενάντια στη βιοποικιλότητα,
- (ιι) η επιβολή μη αναλογικών περιορισμών ενάντια στην αιολική ενέργεια, υπονομεύει τη νομική επάρκεια και την αναγκαία αποδοχή τόσο σοβαρών θεσμικών κειμένων όπως θα έπρεπε να είναι οι ΕΠΜ.

Με τις σκέψεις αυτές σας επισυνάπτουμε τρία υπομνήματα, ένα για κάθε μία από τις υπό διαβούλευση ΕΠΜ. Το κάθε υπόμνημα περιλαμβάνει:

- Το Μέρος Α με παρατηρήσεις που είναι κοινές και για τις τρεις ΕΠΜ και οι οποίες περιλαμβάνουν όσα σας εκθέσαμε συνοπτικά στην παρούσα, αλλά πιο αναλυτικά τεκμηριωμένα.
- Το Μέρος Β με κωδικοποίηση και σχολιασμό όπου απαιτείται, των μέτρων που προτείνουν οι ΕΠΜ ανά ζώνη.
- Το Μέρος Γ με ειδικότερες παρατηρήσεις για κάθε μια ΕΠΜ.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση,

Παναγιώτης Λαδακάκος
Πρόεδρος ΔΣ ΕΛΕΤΑΕΝ